

El primer tast al Montseny

FERNANDO GARCÍA DE CASTRO BARRERA

The first tasting in the Montseny

Fernando García de Castro Barrera va néixer a Úbeda (província de Jaén) al 1922, aquest any es compleix el centenari del seu naixement. Va ser l'encarregat de l'observatori del Turó de l'Home entre els anys 1951 i 1987, any que es jubilà i retornà a la seva Úbeda natal, on va morir al 1999. El seu fill Miquel Meseguer García de Castro va continuar la tasca a l'observatori fins 2004. En Fernando no es va prodigar massa en textos, sols ens consta un article que va publicar a la revista "Muntanya" del CEC, al gener 1956, titulat "Un invierno en el Turó de l'Home". Entre els documents que en Fernando va deixar, hi ha una petita llibreta-dietari manuscrita, amb anotacions varies entre les que destaquen dos escrits pràcticament inèdits, que ha estat transcrita i traduïda al català per en Miquel, i que aquí reproduïm.

Paraules clau: Turó de l'Home, observatori meteorològic, Fernando García de Castro.

Fernando García de Castro Barrera was born in Úbeda (province of Jaén) in 1922, thus this year marks the centenary of his birth. He was in charge of the Turó de l'Home Observatory between 1951 and 1987, when he retired and returned to his native Úbeda, where he died in 1999. His son Miquel Meseguer García de Castro continued the work at the observatory until 2004. Fernando did not spend too much time on writing texts, we only have got an article he published in the magazine "Muntanya" of the CEC, in January 1956, entitled "Un invierno en el Turó de l'Home". Among the documents that Fernando left, there is a small handwritten diary-notebook, with various annotations, among which two practically unpublished relevant writings. Such diary-notebook has been transcribed and translated into Catalan by Miquel, and which we reproduce here.

Keywords: Turó de l'Home, meteorological observatory, Fernando García de Castro.

EL PRIMER TAST AL MONTSENY (NOVEMBRE 1943)

He fet una excursió tot sol al Montseny, on encara no hi havia estat. La nit em va sorprendre al cim de les Agudes, un indret totalment desconegut per a mi, i costa imaginar les penes i treballs que vaig patir per trobar el camí (... cap a Sant Marçal). Vaig anar baixant a voltes arrossegant-me, per un vessant de fort pendent molt relliscós, tot xop de pluja, baixant per esqueis encinglerats, i tot enmig d'una exuberant vegetació que de tant en tant no em permetia avançar... o més ben dit despenjar-me, dins una nit negra i sense lluna. Poques vegades les havia passat tant magres a muntanya. Però no me'n penedeixo. Vaig anar al Montseny cercant el desconegut, emocions i perills mesurats que em permetin oblidar els patiments morals, injectar-me vida enmig de la natura, doncs ella sempre me'n dona! Potser va ser per això que aquell capvespre, assegut a les pedres del cim, vaig gaudir amb laxitud de la posta increïble de sol, en lloc de fer via per baixar, i quan vaig reaccionar, la nit ja s'havia ensenyorit dels cims. El contrast entre aquella nit de malson i l'endemà, un dia radiant i lluminós, no ho podré oblidar mai. També sol, pujo al Matagalls, des d'on veig gairebé tota Catalunya. Enllà, al fons de tot gairebé, es veia Barcelona, tant i tant petita que semblava que es pogués fer desaparèixer "de un manotazo"! Vaig tornar d'aquesta excursió totalment renovat.

Esquiada al Turó de l'Home. D'esquerra a dreta: Adel García de Castro, Alfredo Pressuto, Fernando García de Castro, Hellen, desconegut, Marisol García de Castro, desconegut. (Foto F. García de Castro)

L'ALTRE CARA DEL MONTSENY A L'HIVERN (DESEMBRE - GENER 1944)

El novembre vaig fer una altra excursió a l'Observatori del Turó de l'Home, al Montseny, amb Lina, Adel, Marisol i Alfredo. Allò em va encisar, doncs viure al bell cim d'una muntanya, i a més observatori meteorològic, i compartint amb els núvols i els vents la grandiositat de la natura, és una il·lusió que sempre he tingut.

El 28 de desembre hi vam tornar amb el propòsit de romandre-hi fins a Reis. L'Alfredo i jo dúiem els esquís, els meus acabats de comprar, flamants. Santa Fe ens rep amb una nevada copiosa, amb uns bons 40 cm. de gruix. Vàrem arribar força tard, i passàrem la nit a un dels barracots del campament de milícies, on la temperatura a dins era de -6°C. Sort que hi havia una muntanya de mantes, i en vam fer servir 8 o 10 cadascú.

L'endemà es presenta força serè i, tot i que es veien els cims fuetejats pel torb, empenem camí. La pujada molt lenta i fatigosa, ens enfonsem a la neu nova fins més amunt dels genolls, i abans d'arribar a coll Sesbasses ens arriben ratxes de vent molt fort de gregal. En poca estona van guanyant més i més força, i en creuar el coll la cosa esdevé seriosa de veritat. A més del fred (-6°C), el torb ens deixa gairebé cecs, i els forts i sobtats cops de vent amenacen amb llençar-nos pel dret i gelat vessant de ponent, tot suportant una veritable "pedregada", doncs el vent arrenca i arrossega grossos trossos de glaç. Per moments, hi havia cops de vent tan forts que ens havíem de llençar al terra, i l'avanç era molt lent i penós. Acabem tots escampats, i gairebé no podíem ni obrir els ulls.

L'Alfredo agafa a la Marisol quan el vent ja l'arrossegava per sobre la neu cap al pendent, però sense poder evitar que el vent se li endugués la motxilla.

Molt a poc a poc em vaig anar acostant a la caseta, sempre abraçant ben fort els esquís, i quan només em quedaven 30 m, a tocar del cim, no podia seguir endavant, doncs la força del vent era tant forta que se m'enduia els esquís de les mans. Vaig esperar una estona, ben ajagut al terra, esperant que em vinguessin a ajudar, doncs l'Alfredo i la Marisol ja feia una estona que havien arribat. Però passaven els minuts i ningú no venia. Vaig estar temptat de deixar els esquís i salvar-me jo, però pensar que els perdria no em deixava decidir-me. A més, m'anava envaint una mena de laxitud i cansament que m'impedia prendre cap decisió (síntoma indubtable de congelament). Finalment va venir l'Alfredo, quan ja no sentia una cama, i passava de llarg, doncs no em veia ja que era ben colgat de neu pel torb. Tots dos ens vam abraçar amb els esquís, i al cap de ben poc ja érem dins l'Observatori. I llavors va arribar el pitjor, doncs amb el sobtat canvi de

temperatura em va envair un dolor horrorós a tot el cos, sobretot a les cames, que em va tenir una llarga estona fent crits i rebolcant-me a un llit. Als altres no els va sorprendre, doncs ja els hi havia passat en arribar, i era el motiu pel qual l'Alfredo va trigar tant en venir a ajudar-me.

Què n'és de magnífic el torb, vist des de l'interior! Aquells van ser uns dies inoblidables per a mi, i la immersió al meu element meteorològic compensava amb escreix la mala estona de l'arribada.

La caseta original de l'observatori del Turó de l'Home mirant al Vallès. (Foto A. Pressuto, F. García de Castro)

Va arribar el dia 6, i decidim quedar-nos un dia més. Però va succeir el que ningú preveia: l'endemà es presenta amb una intensa nevada, i vent molt fort. Avui no podrem baixar.

Dos dies va durar el temporal. El tercer dia millora el temps, descobrint-nos els cims coberts per un bon gruix de neu, tant deliciosa per esquiar que decidim aplaçar encara un dia més la nostra tornada per poder gaudir del poc freqüent esdeveniment, atès que a causa del vent gairebé mai presenten aquests cims unes condicions tan fantàstiques per a gaudir de l'esquí.

L'endemà però, apareix nevant intensament una altra vegada, enmig d'una boira ben espessa. I el pitjor del cas era que gairebé no teníem provisions, i per acabar-ho d'adobar la xemeneia de l'estufa estava obstruïda, i no

la vam poder encendre. La caseta va quedar plena de fum, i havent de triar entre l'asfíxia i el congelament, optem per aquest, obrint una de les finestres de sotavent. En pocs moments va començar a entrar a la casa gran quantitat de neu, baixant el termòmetre a dins fins a -2°C (a l'exterior, la temperatura era de -14°C !). Amb aquell fred i sense menjar no teníem altre remei que embolicar-nos amb les flassades i esperar altre vegada una millora del temps, que encara va trigar 48 hores a presentar-se. Ens calia abandonar l'observatori amb urgència, doncs el telèfon no funcionava, tot i ser molt exposat, doncs el gruix de neu arribava ja als 2 metres.

L'Alfredo i jo, que érem els únics que dúiem esquís (i que sabíem esquiar) obríem la marxa. I cada cop que quèiem era un bon problema, doncs amb la neu pols, els esquís es quedaven surant sobre la neu, i el cap i el cos quedaven submergits dins la freda neu. Finalment arribem a Santa Fe, i quatre hores més tard, i veient que la resta no arribaven, tornem a sortir a buscar-los. Els trobem ben bé a la meitat del camí, tant sols uns caps que suraven sobre la neu, i tot i que la cosa no era com per a riure, no ens vam poder aguantar, doncs semblava ben bé que estiguessin prenent un bany de mar... Anàvem avançant amb molta lentitud, ja que la neu els cobria fins els nassos, i en Quim, que anava obrint traça, estava més que esgotat. Els vam ajudar un bon tros, fins que en minvar el gruix de neu la marxa es va fer menys penosa. Arribar a Santa Fe els va costar més de 6 hores. A Santa Fe hi havia més d'un metre de neu, i no cal dir que la carretera

Façana sud de l'observatori del Turó de l'Home. (Foto F. García de Castro)

encara romandria força dies tancada. I com que no ens atreia gaire seguir fent quilòmetres enterrats a la neu fins a la cintura, ens instal·lem a l'Hotel esperant millors temps. Va seguir nevant dos dies més, augmentant el notable gruix de la neu. L'Alfredo i jo, fent-nos els valents, decidim baixar a Sant Celoni a buscar el correu esquiant, i veure de pas fins a on arriba la neu. Com havíem suposat, la neu començava a Campins, pel que era impossible que la resta del grup poguessin baixar de moment a peu. Els soldats del campament de Santa Fe van anar obrint a pala una trinxera per la carretera, i per fi, el dia 23 de gener, després de quinze dies de bloqueig, vam poder tornar (a peu, això sí) fins a Sant Celoni.

ADDENDA

La traducció al català dels dos manuscrits de Fernando Garcia de Castro aquí reproduïts és obra del seu fill Miquel Meseguer García de Castro. La maquetació, el repàs final i la selecció de fotos que acompanya l'article han estat elaborats per Oscar Farrerons.